

АНТОНІМІЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Романович А.С., гр. МР-30

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Руденко С.М.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Як відомо, антонімія слів формується протилежністю їх лексичного значення. Антоніми – однорівневі одиниці мови чи мовлення, значення яких перебувають у відношенні протилежності. Виходячи з аналізу мовознавчих праць, можна узагальнити критерії, за якими відокремлюють слова-антоніми: 1) протилежність значень; 2) належність до однієї частини мови; 3) співвідносність позначуваних понять; 4) тотожність лексичної сполучуваності; 5) однакова емоційно-стильова забарвленість. Антоніми створюють елементарні мікрополя, в межах яких реалізуються відношення протилежності як однієї з суттєвих ознак системності економічної термінології.

У термінології антонімія допомагає позначити крайні полюси термінологічного поля, використовуючи логічні можливості термінологічної системи. Антонімічними в термінології є відношення двох значень, що виражені різними термінами й передають істотні ознаки несумісних протилежностей або суперечностей видових понять стосовно одного родового, тобто мають спільну семантичну основу, а відмінні семи цих значень замінюють одна одну або одна виключає іншу. Так, наприклад, якісну протилежність у підмові економіки виражають термінологічні антоніми *постійний капітал / змінний капітал, монополія / олігополія, недосконала конкуренція / чиста конкуренція, актив / пасив*. Компліментарність (додатковість) ознаки виражає антонімічна пара *рефінансування / кредит*. Ситуативними антонімами можна вважати лексеми *кредит / депозит* (для того, щоб банк видав *кредит*, йому необхідно мати необхідні фінансові ресурси, які він отримуватиме завдяки протилежним операціям – *депозитам*).

Антоніми, що виражають протилежну спрямованість: *інфляція / дефляція, девальвація / ревальвація, профіт / збиток, криза / бум, інтеграція / диференціація, знос / реновація, альпарі / маржа*.

Таким чином, антонімія в економічній термінології допомагає з'ясувати відтінки значень слів, установити зв'язки між терміноелементами та їхнє місце в системі мови. Виявлення антонімічних відношень у термінолексичній допомогі систематизувати поняття, точніше визначити їхнє місце у терміносистемі, оскільки пояснення через протилежне є ефективним способом доведення істини.